INTEREXPO 13e HANDELSMISSIE, 25 & 26 NOVEMBER 2010, DEN HAAG, HOTEL DES INDES

‘Zaken doen in een Nieuw Koninkrijk der Nederlanden’

Verslag van de 13e handelsmissie:

‘ZAKEN DOEN IN EEN NIEUW KONINKRIJK DER NEDERLANDEN’

gehouden op 25 en 26 november 2010 in Hotel des Indes te Den Haag.

Georganiseerd door:
Stichting KoninkrijksSamenwerking & InterExpo Caribbean N.V.

stichting koninkrijkssamenwerking

Stichting
KoninkrijksSamenwerking
www.koninkrijkssamenwerking.nl
tel: 0031 (0)73 751 1713
secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl

InterExpo N.V.
www.interexpo.biz
tel: 0031 (0) 6- 152 416 19
peter@interexpo.biz

STICHTING
KONINKRIJKS
SAMENWERKING

Namens Bestuursleden & Raad van Advies
Van de Stichting KoninkrijksSamenwerking

Datum: 14 december '10 **Uw referentie :** **Onze referentie**: SKS.1412.10

Onderwerp: verslag congres 25 november 2010, Hotel Des Indes, Den Haag.

Bestuursleden:
mr. R. Luchtenveld,
voorzitter

dhr. P.C.M. Meijer,
vice-voorzitter

dhr. G. van den Tweel,
penningmeester

Ir. J.H.M. Lisman,
secretaris

dhr. R.A.D. van der Borch
tot Verwolde

drs. R.F. Pieternella

mr. drs. H.W.M. Heijman

mr. H.J. Keetell,
adviseur

dhr. T.W.A. Sterk,
Projectsecretaris

Raad van Advies:
dhr. R.J.G. Bandell,
Oud burgemeester Dordrecht

Dhr. D.L. Berlijn
Oud commandant der strijdkrachten

mr. Th.C. de Graaf,
burgemeester Nijmegen
voormalig minister Koninkrijksrelaties

mr. K.G. de Vries,
voormalig minister Binnenlandse Zaken en huidig lid Eerste Kamer

dhr. W.I.I. van Beek,
voorzitter Vaste Kamercommissie NAAZ en oud voorzitter 2e kamerfractie VVD

dhr. Pinedo,
Medisch directeur St.Elizabeth Hospital

Prof. Jaime M. Saleh,
Bijzonder Hoogleraar Constitutioneel Koninkrijks-recht, oud-Gouverneur NA

dhr. E. Eleonora,
Voorzitter Raad van Bestuur SGR Groep Curaçao

Mevr. J. Juliët-Pablo,
Unidat Di Bario,
Adviseur van de Minister

Dhr. N. G. Krul

Dhr. P. Kooy

Geachte heer/mevrouw,

Op 25 november jl. organiseerde de Stichting KoninkrijksSamenwerking in samenwerking met InterExpo Caribbean N.V. een congres over 'Duurzame Energie in de Caribische delen van het Koninkrijk der Nederlanden' en over 'Zaken doen in een Nieuw Koninkrijk der Nederlanden' in Den Haag.

Wij zien terug op een succesvolle dag met boeiende presentaties en discussies. Het verslag van deze bijeenkomst gelieve hierbij aan te treffen.

Van deze gelegenheid maken wij graag gebruik om u alvast prettige kerstdagen en een gezond 2011 toe te wensen.

"Op zoek naar de beste duurzame energieconfiguratie voor de Caribische delen van het Koninkrijk der Nederlanden." Het uitgangspunt van ons initiatief was dat de Caribische delen van het Koninkrijk der Nederlanden zeer geschikt zijn om alternatieve energiebronnen te gebruiken die tot kostenreductie in energieverbruik kunnen leiden, natuurbehoud kan ondersteunen en tot blijvende werkgelegenheid kan leiden. SKS beoogde met 25 november een serie van bijeenkomsten, ook online, in gang te zetten om congresdeelnemers en geïnteresseerden blijvend te betrekken bij eventuele hieruit volgende ontwikkelingen.

Sluit u aan bij onze linked-in 'Group: St. Koninkrijkssamenwerking'. Hier kan een discussie plaatsvinden tussen leveranciers, ondernemers en afnemers die geïnteresseerd zijn in het onderwerp. Heeft u een gerelateerde stelling dan kunt u deze hier ook plaatsen. Indien u specifieke vragen heeft voor de stichting dan kunt u ons mailen: secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl of bellen naar 073 751 1713.
Door u aan te melden zult u tevens op de hoogte zijn van toekomstige activiteiten.

In afwachting van uw bericht verblijven wij,

Met vriendelijke groet,
NAMENS HET BESTUUR DER STICHTING KONINKRIJKSSAMENWERKING

Dhr. T.W.A. (Theo) Sterk
Projectsecretaris SKS

Postbus 3009 · 5203 DA 's-Hertogenbosch | Victorialaan 15 · 5213 JG 's-Hertogenbosch
tel. 073 751 1 713 | fax. 073 751 1 714 | E-mail: secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl
Internet: www.koninkrijkssamenwerking.nl | www.koninkrijkssamenwerking.com
Rabobank: 1349.34.024 | Handelsregister 32124937

STICHTING
KONINKRIJKS
SAMENWERKING

Verslag van het congres
'ZAKEN DOEN IN EEN NIEUW KONINKRIJK DER NEDERLANDEN' gehouden op 25 en 26 november 2010 in Hotel des Indes te Den Haag.

Georganiseerd door: Stichting KoninkrijksSamenwerking/InterExpo

---

De 13e Handelsmissie van de stichting Koninkrijkssamenwerking (SKS) mag als een groot succes beschouwd worden. Vertegenwoordigers van de zes eilanden Curaçao, Sint Maarten, Aruba, Bonaire, Sint Eustatius en Saba waren aanwezig en hebben niet alleen hun visie over de veranderde koninkrijkssituatie tegenover een geïnteresseerd publiek gehoor kunnen geven, maar ook face-to-face met een groot aantal geïnteresseerde bedrijven kunnen spreken. Door de grote verscheidenheid aan sprekers en belangstellende bedrijven, ontstond er een uitstekende wisselwerking tussen deze partijen.

Bestuursleden:
mr. R. Luchtenveld,
voorzitter

dhr. P.C.M. Meijer,
vice-voorzitter

dhr. G. van den Tweel,
penningmeester

Ir. J.H.M. Lisman,
secretaris

dhr. R.A.D. van der Borch tot Verwolde

drs. R.F. Pieternella

mr. drs. H.W.M. Heijman

mr. H.J. Keetell,
adviseur

dhr. T.W.A. Sterk,
Projectsecretaris

Raad van Advies:
dhr. R.J.G. Bandell,
Oud burgemeester Dordrecht

Dhr. D.L. Berlijn
Oud commandant der strijdkrachten

mr. Th.C. de Graaf,
burgemeester Nijmegen voormalig minister Koninkrijksrelaties

mr. K.G. de Vries,
voormalig minister Binnenlandse Zaken en huidig lid Eerste Kamer

dhr. W.I.I. van Beek,
voorzitter Vaste Kamercommissie NAAZ en oud voorzitter 2e kamerfractie VVD

dhr. Pinedo,
Medisch directeur St.Elizabeth Hospital

Prof. Jaime M. Saleh,
Bijzonder Hoogleraar Constitutioneel Koninkrijks-recht, oud-Gouverneur NA

dhr. E. Eleonora,
Voorzitter Raad van Bestuur SGR Groep Curaçao

Mevr. J. Juliët-Pablo,
Unidat Di Bario, Adviseur van de Minister

Dhr. N. G. Krul

Dhr. P. Kooy

Postbus 3009 · 5203 DA 's-Hertogenbosch | Victorialaan 15 · 5213 JG 's-Hertogenbosch
tel. 073 751 1 713 | fax. 073 751 1 714 | E-mail: secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl
Internet: www.koninkrijkssamenwerking.nl | www.koninkrijkssamenwerking.com
Rabobank: 1349.34.024 | Handelsregister 32124937

STICHTING KONINKRIJKS SAMENWERKING

Gerard van den Tweel, nauw betrokkene bij de organisatie, evenals Peter Oerlemans van InterExpo, lieten na afloop van het tweedaagse congres op 25 en 26 november in het gerenommeerde Haagse Hotel des Indes - de discussies op de eerste dag werden deskundig geleid door mr. R. Luchtenveld, SKS-voorzitter - positieve geluiden horen. “De bijeenkomst heeft zeker aan haar verwachtingen voldaan”, aldus de twee. “Door alle betrokkenen zijn er goede contacten gelegd die hopelijk een goed vervolg krijgen. Niet voor niets hebben we in mei 2011 een businessreis naar de eilanden en Suriname georganiseerd. Dan kan door geïnteresseerde partijen alles ter plekke persoonlijk in ogenschouw worden genomen, iets wat de eerder gelegde contacten kan verstevigen en de mogelijkheid biedt tot concrete overeenkomsten. Dat zouden we uiteraard van harte toejuichen, want dat is een van de doelstellingen van dit congres geweest.”

Handelsmissie 2011

Oerlemans: “Ik heb inmiddels 13 handelsmissies georganiseerd en heb daardoor veel expertise opgebouwd op dit terrein. Ik heb door dit werk in de loop der jaren een groot netwerk aan contacten opgebouwd. Daarom kon dit programma, met vooraanstaande sprekers uit de politiek en het bedrijfsleven, samengesteld worden. Het was de eerste keer dat we samen met de stichting Koninkrijksamenwerking zijn opgetrokken. Dat is ons prima bevallen.”Er werden in totaal 116 matchafspraken gemaakt met het Nederlandse bedrijfsleven voor het matchmaking-gedeelte. Vijf bedrijven die de matchmaking hebben bezocht hebben reeds bevestigd dat zij graag meegaan met de 14e Handelsmissie naar de zes eilanden en Suriname (21/27 mei 2011).

Keynote speaker Prof. mr. dr. Frank Kunneman hield tijdens het diner onder de titel ´Piraten op klompen en Caribische integriteit´ een vermakelijke uiteenzetting met een serieuze ondertoon. Zoals de titel al aangeeft stond daarbij integriteit centraal in de nieuwe Koninkrijkssituatie die is ontstaan. Er werd gekeken hoe Nederlanders denken over integriteit in Caribisch Nederland en hoe, andersom, vanaf de eilanden over de Nederlandse integriteit wordt gedacht. Daarbij zijn er duidelijk verschillende percepties. Over Nederland neemt men op de eilanden steeds een vermanend vingertje waar, zonder dat Nederland zelf zijn eigen morele lessen in de praktijk brengt. Over de eilanden wordt vanuit Nederland verondersteld dat men de hele dag in een hangmat hangt en met zwart geld schuift.

Bestuursleden:
mr. R. Luchtenveld, *voorzitter*

dhr. P.C.M. Meijer, *vice-voorzitter*

dhr. G. van den Tweel, *penningmeester*

Ir. J.H.M. Lisman, *secretaris*

dhr. R.A.D. van der Borch tot Verwolde

drs. R.F. Pieternella

mr. drs. H.W.M. Heijman

mr. H.J. Keetell, *adviseur*

dhr. T.W.A. Sterk, *Projectsecretaris*

Raad van Advies:
dhr. R.J.G. Bandell, *Oud burgemeester Dordrecht*

Dhr. D.L. Berlijn *Oud commandant der strijdkrachten*

mr. Th.C. de Graaf, *burgemeester Nijmegen voormalig minister Koninkrijksrelaties*

mr. K.G. de Vries, *voormalig minister Binnenlandse Zaken en huidig lid Eerste Kamer*

dhr. W.I.I. van Beek, *voorzitter Vaste Kamercommissie NAAZ en oud voorzitter 2e kamerfractie VVD*

dhr. Pinedo, *Medisch directeur St.Elizabeth Hospital*

Prof. Jaime M. Saleh, *Bijzonder Hoogleraar Constitutioneel Koninkrijks-recht, oud-Gouverneur NA*

dhr. E. Eleonora, *Voorzitter Raad van Bestuur SGR Groep Curaçao*

Mevr. J. Juliët-Pablo, *Unidat Di Bario, Adviseur van de Minister*

Dhr. N. G. Krul

Dhr. P. Kooy

Postbus 3009 · 5203 DA 's-Hertogenbosch | Victorialaan 15 · 5213 JG 's-Hertogenbosch
tel. 073 751 1 713 | fax. 073 751 1 714 | E-mail: secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl
Internet: www.koninkrijkssamenwerking.nl | www.koninkrijkssamenwerking.com
Rabobank: 1349.34.024 | Handelsregister 32124937

STICHTING KONINKRIJKS SAMENWERKING

Vanzelfsprekend zijn geen van beide percepties adequaat. Curaçao, Sint Maarten en de bijzondere BES-eilanden functioneren onder strikt financieel toezicht voor wat betreft hun begrotingen terwijl sprake is van een gezamenlijke rechtshandhaving en corporate governance (nieuwe wetten voor Curaçao en Sint Maarten). Er zijn rijkswetten van kracht over een Gemeenschappelijk Hof van Justitie, een Raad voor de Rechtshandhaving, de openbare ministeries en de politie. Geen problemen dus met integriteit op de eilanden? De heer Kunneman: "Dat valt te bezien. De nieuwe wetgeving is grotendeels opgelegd, de kleinschaligheid speelt de eilanden parten en er is sprake van een gebrek aan kennis en ervaring. Die elementen verdienen voortdurende aandacht".

Hoogtepunt op de eerste dag was de komst van Mike Eman als minister-president van Aruba. Hij was zonder meer een belangrijk spreker op het congres en één waarop de organisatie trots kon zijn. Ook hij ging, net als vele anderen, in op de mogelijkheden voor duurzame energie op de eilanden, het thema van het congres. Want daar liggen voor investeerders kansen, zo is de verwachting. De eerste spreker in een lange rij was Tweede Kamerlid Willibrord van Beek (VVD), tot voor kort voorzitter vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken, nu commissie Koninrijksrelaties. Niet alleen het thema energie kwam vaak voorbij, uiteraard ook de sinds 10-10-'10 veranderde situatie rondom de BES-eilanden (Bonaire, St. Eustatius en Saba) tot Nederlandse gemeenten en het onder de hoede van het Koninkrijk der Nederlanden zelfstandig verdergaan van Curaçao en Sint Maarten.

"Staatkundige hervormingen gaan met vallen en opstaan", aldus Van Beek. "Toch liggen er allerlei grote kansen, met name waar het om duurzame energie gaat. Hopelijk ontstaat er inzicht in dat idee". Verder zag hij de eilanden als hub naar Zuid-Amerika. "Suriname, Argentinië en snelle stijger op de economische ladder Brazilië, daar liggen kansen. De eilanden zijn dan niet langer afhankelijk van hun eenzijdige economie, gericht op het toerisme."

Biomassa

Herbert Mensche gaf aan dat er toegewerkt moet worden naar een energiebesparing van 20 procent in 2020. Hij trok het aspect duurzame energie wat breder en betrok daar biomassa bij. Daar kan elektriciteit uit gemaakt worden. Ook betrok hij er windfarms en vergassingsinstallaties bij. "Er is een

Bestuursleden:
mr. R. Luchtenveld, *voorzitter*

dhr. P.C.M. Meijer, *vice-voorzitter*

dhr. G. van den Tweel, *penningmeester*

Ir. J.H.M. Lisman, *secretaris*

dhr. R.A.D. van der Borch tot Verwolde

drs. R.F. Pieternella

mr. drs. H.W.M. Heijman

mr. H.J. Keetell, *adviseur*

dhr. T.W.A. Sterk, *Projectsecretaris*

Raad van Advies:
dhr. R.J.G. Bandell, *Oud burgemeester Dordrecht*

Dhr. D.L. Berlijn *Oud commandant der strijdkrachten*

mr. Th.C. de Graaf, *burgemeester Nijmegen voormalig minister Koninkrijksrelaties*

mr. K.G. de Vries, *voormalig minister Binnenlandse Zaken en huidig lid Eerste Kamer*

dhr. W.I.I. van Beek, *voorzitter Vaste Kamercommissie NAAZ en oud voorzitter 2e kamerfractie VVD*

dhr. Pinedo, *Medisch directeur St.Elizabeth Hospital*

Prof. Jaime M. Saleh, *Bijzonder Hoogleraar Constitutioneel Koninkrijks-recht, oud-Gouverneur NA*

dhr. E. Eleonora, *Voorzitter Raad van Bestuur SGR Groep Curaçao*

Mevr. J. Juliët-Pablo, *Unidat Di Bario, Adviseur van de Minister*

Dhr. N. G. Krul

Dhr. P. Kooy

Postbus 3009 · 5203 DA 's-Hertogenbosch | Victorialaan 15 · 5213 JG 's-Hertogenbosch
tel. 073 751 1 713 | fax. 073 751 1 714 | E-mail: secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl
Internet: www.koninkrijkssamenwerking.nl | www.koninkrijkssamenwerking.com
Rabobank: 1349.34.024 | Handelsregister 32124937

STICHTING KONINKRIJKS SAMENWERKING

toenemende vraag naar olie in Midden- en Zuid-Amerika. Die moeten we wel zo veel mogelijk milieuvriendelijk zien op te wekken."

President-directeur Anton Casperson van Aqualectra zegt dat Curaçao 10 miljoen kubieke meter drinkwater per jaar gebruikt. Daarvan is 20 procent bestemd voor hergebruik, de rest verdwijnt in *septic tanks*. Het gemiddelde Curaçaose huishouden verbruikt 8,3 kubieke meter per maand, vergelijkbaar met het verbruik van een gemiddeld Nederlands huishouden. De vraag naar elektriciteit neemt toe. Casperson: "We willen ervoor zorgen dat iedereen op het eiland een aansluiting op water en elektriciteit krijgt. Verder willen we met name naar het westelijk deel van het eiland toe, ook met hoogspanningsmasten…….. Daarmee wordt ook dat deel van het eiland volledig ontsloten. Dat moet rond 2015 gereed zijn."

Windmolens

Bob Schulte van EcoPower Project stelde dat het energieproject, met name via windmolens, een goed voorbeeld was voor andere eilanden de benodigde energie komt voor 40-45 procent via windturbines. Een centrale doet zijn werk op diesel, maar dat moet bio-olie worden. Schulte: "Belangrijk zijn de juiste, kwalitatief hoge molens. Een uitbreiding is nodig, want er komt steeds meer vraag naar elektra."
Hoogleraar P. Diekman, verbonden aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam, had het vooral over de aanbevelingen van de Financial Action Task Force (FATF), waarbij Aruba maar liefst 122 aanbevelingen kreeg om witwassen en de financiering van terrorisme tegen te gaan. "Procedures binnen de financiële sector tegen misbruik zijn onvoldoende", aldus Diekman. Zijn motto: ´Know your customer´. Laat iedere klant zich identificeren en vraag een kopie van een paspoort en probeer, bij high-risk (politiek actieve) figuren, twijfelgevallen, te achterhalen waar het geld vandaan komt.

´Recession-proof´

Sheldry Osepa, de gevolmachtigd minister van Curaçao, stelde dat de economische recessie grotendeels voorbij gegaan is aan zijn eiland. "We hebben zelfs één procent groei kunnen realiseren." Oorzaken daarvan zijn dat het toerisme op peil bleef, de inflatie laag was en investeringen in onroerend goed op niveau bleven. Ofwel, Curaçao is recession-proof, zoals hij zei. Hij ziet de nabijheid qua investeringen positief in. "We hebben ons aardig weten te

Bestuursleden:
mr. R. Luchtenveld, *voorzitter*

dhr. P.C.M. Meijer, *vice-voorzitter*

dhr. G. van den Tweel, *penningmeester*

Ir. J.H.M. Lisman, *secretaris*

dhr. R.A.D. van der Borch tot Verwolde

drs. R.F. Pieternella

mr. drs. H.W.M. Heijman

mr. H.J. Keetell, *adviseur*

dhr. T.W.A. Sterk, *Projectsecretaris*

Raad van Advies:
dhr. R.J.G. Bandell, *Oud burgemeester Dordrecht*

Dhr. D.L. Berlijn *Oud commandant der strijdkrachten*

mr. Th.C. de Graaf, *burgemeester Nijmegen voormalig minister Koninkrijksrelaties*

mr. K.G. de Vries, *voormalig minister Binnenlandse Zaken en huidig lid Eerste Kamer*

dhr. W.I.I. van Beek, *voorzitter Vaste Kamercommissie NAAZ en oud voorzitter 2e kamerfractie VVD*

dhr. Pinedo, *Medisch directeur St.Elizabeth Hospital*

Prof. Jaime M. Saleh, *Bijzonder Hoogleraar Constitutioneel Koninkrijks-recht, oud-Gouverneur NA*

dhr. E. Eleonora, *Voorzitter Raad van Bestuur SGR Groep Curaçao*

Mevr. J. Juliët-Pablo, *Unidat Di Bario, Adviseur van de Minister*

Dhr. N. G. Krul

Dhr. P. Kooy

Postbus 3009 · 5203 DA 's-Hertogenbosch | Victorialaan 15 · 5213 JG 's-Hertogenbosch
tel. 073 751 1 713 | fax. 073 751 1 714 | E-mail: secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl
Internet: www.koninkrijkssamenwerking.nl | www.koninkrijkssamenwerking.com
Rabobank: 1349.34.024 | Handelsregister 32124937

STICHTING KONINKRIJKS SAMENWERKING

handhaven. We zijn niet ver achtergebleven bij de Verenigde Staten, wel bij de heel grote groeiers zoals Brazilië, maar ik denk dat we de huidige positie ook het komend jaar kunnen handhaven", aldus Osepa.

Hoogleraar Van Rijn begon te stellen dat de eilanden in de nieuwe situatie niet meer elkaars ballast zijn. "Dat was ook de reden waarom ze uit elkaar gevallen zijn, ze deden teveel van hetzelfde." Het Koninkrijk der Nederlanden bestaat nu uit vier landen: Nederland, Aruba, Sint Maarten en Curaçao. Heeft dit laatste eiland een onafhankelijke status? "Niets is minder waar. Curaçao moet eerst good governance tonen en wordt dan even autonoom als Aruba", zei hij. "Op Curaçao is de onvrede over de rijkswet groot, Sint Maarten staat er anders in. De assistentie van buitenaf geeft het eiland steun."

Welzijn

Tweede Kamerlid Cynthia Ortega-Martijn (ChristenUnie), in Willemstad geboren, had het over mooie, unieke eilanden, maar dat er opgepast moet worden voor een ongecontroleerde economische groei. "We moeten niet alleen aan winst denken, maar ook aan het welzijn van de mensen", zei ze. Kennis delen is van groot belang en samen optrekken. `Mike Eman neemt daar een voortrekkersrol in. Daar ben ik blij om`, aldus Ortega. De focus leggen bij duurzame energie vond ze een uitstekende zaak, evenals bij de natuur in het algemeen. "We moeten ons eiland niet volzetten met hotels." Voorts vroeg ze aandacht voor een degelijk personeelsbeleid. "Managementfuncties moeten ook door onze mensen ingenomen kunnen worden, niet alleen door anderen van buiten de eilanden."

Alberto Romero, directeur van de Bank van de Nederlandse Antillen, stelde dat het doel van de schuldsanering van de eilanden bedoeld was om tot een gezonde financiële startsituatie te komen. En om dat zo te houden was de voorwaarde om een financieel toezichthouder aan te stellen. Gekozen is voor een versoepeling van de beleggingsregeling, waardoor het vervolgens gaat om 40 procent buitenlandse beleggingen en 60 procent lokale. Volgens hem verloopt de financiering van duurzame energie moeizaam, hoe hoger het risico zo blijkt, hoe hoger de barrière. Verder worden overheidsobligaties in de nabije toekomst vervangen door bedrijfsobligaties.

Bestuursleden:
mr. R. Luchtenveld, *voorzitter*

dhr. P.C.M. Meijer, *vice-voorzitter*

dhr. G. van den Tweel, *penningmeester*

Ir. J.H.M. Lisman, *secretaris*

dhr. R.A.D. van der Borch tot Verwolde

drs. R.F. Pieternella

mr. drs. H.W.M. Heijman

mr. H.J. Keetell, *adviseur*

dhr. T.W.A. Sterk, *Projectsecretaris*

Raad van Advies:
dhr. R.J.G. Bandell, *Oud burgemeester Dordrecht*

Dhr. D.L. Berlijn *Oud commandant der strijdkrachten*

mr. Th.C. de Graaf, *burgemeester Nijmegen voormalig minister Koninkrijksrelaties*

mr. K.G. de Vries, *voormalig minister Binnenlandse Zaken en huidig lid Eerste Kamer*

dhr. W.I.I. van Beek, *voorzitter Vaste Kamercommissie NAAZ en oud voorzitter 2e kamerfractie VVD*

dhr. Pinedo, *Medisch directeur St.Elizabeth Hospital*

Prof. Jaime M. Saleh, *Bijzonder Hoogleraar Constitutioneel Koninkrijks-recht, oud-Gouverneur NA*

dhr. E. Eleonora, *Voorzitter Raad van Bestuur SGR Groep Curaçao*

Mevr. J. Juliët-Pablo, *Unidat Di Bario, Adviseur van de Minister*

Dhr. N. G. Krul

Dhr. P. Kooy

Postbus 3009 · 5203 DA 's-Hertogenbosch | Victorialaan 15 · 5213 JG 's-Hertogenbosch
tel. 073 751 1 713 | fax. 073 751 1 714 | E-mail: secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl
Internet: www.koninkrijkssamenwerking.nl | www.koninkrijkssamenwerking.com
Rabobank: 1349.34.024 | Handelsregister 32124937

STICHTING KONINKRIJKS SAMENWERKING

US dollar

Geert Beekhuis, hoofd Projectbureau Antillen, Ministerie van Financiën, zei dat in 2006 werd bepaald dat later over de munteenheid voor de BES-eilanden besloten zou worden. Inmiddels is bekend dat dit de US dollar wordt, waarbij de NAf voorlopig een legaal betaalmiddel blijft. Voor de dollar is gekozen omdat dit het beste is voor de handel en het toerisme. Amerikanen vormen een belangrijke stroom van toerisme naar de eilanden. “Bovendien is de dollar macro-economisch stabiel en hebben we te maken met lage transactiekosten”, aldus Beekhuis, wat hij aantoonde met cijfers over aantallen toeristen en handel. Ondernemers krijgen een sticker waarmee ze, als tegenprestatie, beloven prijzen niet onredelijk te verhogen na invoering van de dollar.

Rishma Radjie, bestuurslid van de Ned.-Car. Kamer voor Handel en Industrie – Caricom, 15 lidlanden – sprak over nieuwe mogelijkheden voor de particulieren sector van de Caribische eilanden binnen het Koninkrijk. Het opzetten van een bedrijf kan er zonder restricties en er is een vrij verkeer van goederen en diensten. Import vanuit de VS is het belangrijkste, 31,7 procent, daarna volgt Trinidad-Tabago met 10,5 procent en Brazilië met 5,8 procent. Export: VS 41,5 procent en Jamaica 5,9 procent als belangrijkste handelspartners. Handel in het Caribische gebied wordt gekenmerkt door de EPA. Mogelijkheden voor het bedrijfsleven zitten volgens hem in een strategisch partnerschap van lokaal- en regionaal bedrijfsleven. Met name voor de dienstverlenende sector zijn er kansen.

Innovatie

Roland Starmans, manager SME Knowledge Networks and Finance, Agentschap NL Innovatie, richtte zich met name op het stimuleren van innovatie. De penvoerder kan daarbij 50 procent van de gemaakte kosten als subsidie verkrijgen. Er wordt geopereerd zonder winstoogmerk, in nauwe samenwerking met erkende kennisinstellingen. Het is mogelijk 35 procent van de ontwikkelkosten te ontvangen, het gaat dan om een vierjarig krediet, basisrente 4,4 procent, risico-opslag 2 - 5 procent. Voorwaarden voor deelname: commercieel perspectief en capaciteiten ondernemer. “Nieuw is de Innovatiebox”, aldus Starmans. “De winstbelasting gaat daarbij van 25,5 procent naar 5 procent.”

Bestuursleden:
mr. R. Luchtenveld,
voorzitter

dhr. P.C.M. Meijer,
vice-voorzitter

dhr. G. van den Tweel,
penningmeester

Ir. J.H.M. Lisman,
secretaris

dhr. R.A.D. van der Borch tot Verwolde

drs. R.F. Pieternella

mr. drs. H.W.M. Heijman

mr. H.J. Keetell,
adviseur

dhr. T.W.A. Sterk,
Projectsecretaris

Raad van Advies:
dhr. R.J.G. Bandell,
Oud burgemeester Dordrecht

Dhr. D.L. Berlijn
Oud commandant der strijdkrachten

mr. Th.C. de Graaf,
burgemeester Nijmegen voormalig minister Koninkrijksrelaties

mr. K.G. de Vries,
voormalig minister Binnenlandse Zaken en huidig lid Eerste Kamer

dhr. W.I.I. van Beek,
voorzitter Vaste Kamercommissie NAAZ en oud voorzitter 2e kamerfractie VVD

dhr. Pinedo,
Medisch directeur St.Elizabeth Hospital

Prof. Jaime M. Saleh,
Bijzonder Hoogleraar Constitutioneel Koninkrijks-recht, oud-Gouverneur NA

dhr. E. Eleonora,
Voorzitter Raad van Bestuur SGR Groep Curaçao

Mevr. J. Juliët-Pablo,
Unidat Di Bario, Adviseur van de Minister

Dhr. N. G. Krul

Dhr. P. Kooy

Postbus 3009 · 5203 DA 's-Hertogenbosch | Victorialaan 15 · 5213 JG 's-Hertogenbosch
tel. 073 751 1 713 | fax. 073 751 1 714 | E-mail: secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl
Internet: www.koninkrijkssamenwerking.nl | www.koninkrijkssamenwerking.com
Rabobank: 1349.34.024 | Handelsregister 32124937

STICHTING KONINKRIJKS SAMENWERKING

Dudley Lucia, voormalig staatssecretaris van Justitie en Statenvoorzitter, stelde dat er nu geen dubbele bestuurslaag meer is: Curaçao kan haar eigen kennis inzetten, er is meer transparantie en minder bureaucratie. Het eiland moet toe naar een duurzame economie, knowledge-based. Om te blijven groeien is innovatie nodig. De containerhaven biedt grote mogelijkheden. Zaak is het, aldus Lucia, om de internationale handel te stimuleren. En tenslotte: "De munt is aan de dollar gekoppeld. Daar is niet iedereen even blij mee."

2050

Ife Badejo, managing-director van BA-DE-JO Enterprise, nam een kijkje vooruit, naar het jaar 2050. Dan moet er, in haar visioen, een groot vliegveld zijn, een grote jachthaven en dient Sint Maarten vol te staan met zonnepanelen. Zij liet tijdens haar presentatie haar fantasie de vrije loop. Doel is in ieder geval, gaf ze aan, dat Sint Maarten toe moet naar een evenwichtige economische situatie. "Alleen dan kunnen we ons in de toekomst goed staande houden."

Mike Eman stelde dat de schulden van Curaçao en Sint Maarten weliswaar waren weggestreept, maar dat Nederland daar wel enige eisen tegenover kon stellen. "Wij hebben nu al 25 jaar, met onze status apart, onze eigen broek kunnen ophouden", zei Eman trots. Hij stelde niet alleen dat er diverse handelsmogelijkheden liggen in Zuid-Amerika, met name Brazilië, en die sprong moeten we maken, gaf hij aan. Ook deed hij een beroep op de andere eilanden om de strijdbijl van weleer te begraven. "We moeten meer samenwerking zoeken met elkaar. Daar kunnen alle profijt van hebben." Hij betreurde het voorts dat de relatie met het Koninkrijk is geërodeerd. "Terwijl we ook in dit geval samen meer kunnen bereiken. Wij nemen een strategische positie in en kunnen richting Europa een bemiddelende positie innemen." Hij meende verder dat Nederland Aruba niet meer moet bekijken uit het oogpunt van een soort piëteit. "We kunnen elkaar beter de hand reiken."

Leonara Sneek, voormalige staatssecretaris van Constitutionele Zaken, stelde dat voor St. Eustatius een tailormade oplossing is gevonden in de nieuwe situatie als speciale gemeente. "Saba, Bonaire en Sint Eustatius vormen geen eenheidsworst. Onderzocht is wat het beste voor elk eiland was", zei ze. Aspecten als justitie, onderwijs, gezondheidszorg en sociale voorzieningen worden vanuit Nederland geregeld. Gekeken wordt of er een vliegschool mogelijk is op St. Eustatius, een glasvezelnet wordt aangelegd, evenals een waterleidingnet (nu gaat het nog vaak

Bestuursleden:
mr. R. Luchtenveld, *voorzitter*

dhr. P.C.M. Meijer, *vice-voorzitter*

dhr. G. van den Tweel, *penningmeester*

Ir. J.H.M. Lisman, *secretaris*

dhr. R.A.D. van der Borch tot Verwolde

drs. R.F. Pieternella

mr. drs. H.W.M. Heijman

mr. H.J. Keetell, *adviseur*

dhr. T.W.A. Sterk, *Projectsecretaris*

Raad van Advies:
dhr. R.J.G. Bandell, *Oud burgemeester Dordrecht*

Dhr. D.L. Berlijn *Oud commandant der strijdkrachten*

mr. Th.C. de Graaf, *burgemeester Nijmegen voormalig minister Koninkrijksrelaties*

mr. K.G. de Vries, *voormalig minister Binnenlandse Zaken en huidig lid Eerste Kamer*

dhr. W.I.I. van Beek, *voorzitter Vaste Kamercommissie NAAZ en oud voorzitter 2e kamerfractie VVD*

dhr. Pinedo, *Medisch directeur St.Elizabeth Hospital*

Prof. Jaime M. Saleh, *Bijzonder Hoogleraar Constitutioneel Koninkrijks-recht, oud-Gouverneur NA*

dhr. E. Eleonora, *Voorzitter Raad van Bestuur SGR Groep Curaçao*

Mevr. J. Juliët-Pablo, *Unidat Di Bario, Adviseur van de Minister*

Dhr. N. G. Krul

Dhr. P. Kooy

Postbus 3009 · 5203 DA 's-Hertogenbosch | Victorialaan 15 · 5213 JG 's-Hertogenbosch
tel. 073 751 1 713 | fax. 073 751 1 714 | E-mail: secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl
Internet: www.koninkrijkssamenwerking.nl | www.koninkrijkssamenwerking.com
Rabobank: 1349.34.024 | Handelsregister 32124937

STICHTING KONINKRIJKS SAMENWERKING

om watertanks). Voor callcenters worden ook mogelijkheden gezien.

Strategisch

Bionda Fonseca, managing-director CDS, meent dat haar bedrijf technisch hoogwaardig is en voldoet aan alle Europese eisen op dit gebied. Investeren in de BES-eilanden (een naam die door betrokkenen niet zo wordt gewaardeerd omdat het suggereert dat het om een één pot nat gaat) is nuttig, omdat ze een strategische positie innemen. Op virtueel gebied is er heel wat mogelijk op Bonaire, stelde ze. Haar bedrijf bewijst het. Er zijn cultuurverschillen tussen de eilanden, maar de infrastructuur is stabiel en er is het taalvoordeel. Voordelen genoeg dus.

Alida Heilbron bracht onder de aandacht dat Saba, ´the unspoilt queen´, in 2010 is gekozen tot ´best Caribbean destination´. Het eiland met de korte landingsbaan, 397 meter, is vrijwel crimeproof, zoals ze zei, en er wordt ook geen winstbelasting geheven. `Wij hebben het mooiste eiland`, aldus Heilbron, “met 400 bedrijven op St. Eustatius en Saba samen.” Duurzame energie en toerisme vormen speerpunten, gaf ze aan. `We vormen een sterk eco-eiland, bij ons kun je sportief bezig zijn en we zijn gay-friendly”, om de belangrijkste voordelen te noemen.

´Hou ze maar´

Tjerk Bruinsma, burgemeester van Vlaardingen en voorzitter van het VNG-platform voor gemeentelijke samenwerking in Nederland, vertelde over zijn tijd als wethouder in Groningen toen hij Antilliaanse jongeren voor een terugkeer naar de eilanden wilde teruggeleiden. `De jongeren waren niet welkom op de eilanden. ´doe ons een lol, hou ze maar´, werd gezegd. En dat terwijl de jeugd voor de eilanden zo belangrijk is. Ik was geschokt”, aldus Bruinsma. Hij heeft met diverse uitwisselingsprogramma bestuurders van de eilanden getraind. Met de BES-eilanden wordt via de VNG contact onderhouden, het zijn immers gemeenten, zij het bijzondere.

Fiscaal-expert Leon Ferrier legde uit dat de BES-eilanden onder de Nederlandse wetgeving vallen. Wat betreft de vennootschapsbelasting gaat het om 25 procent i.p.v. 34,5 procent en de dividendbelasting 15 procent i.p.v. 0 procent. Volgens hem krijg je fiscale concurrentie tussen de eilanden onderling. Hij stelt dat er

Bestuursleden:
mr. R. Luchtenveld, *voorzitter*

dhr. P.C.M. Meijer, *vice-voorzitter*

dhr. G. van den Tweel, *penningmeester*

Ir. J.H.M. Lisman, *secretaris*

dhr. R.A.D. van der Borch tot Verwolde

drs. R.F. Pieternella

mr. drs. H.W.M. Heijman

mr. H.J. Keetell, *adviseur*

dhr. T.W.A. Sterk, *Projectsecretaris*

Raad van Advies:
dhr. R.J.G. Bandell, *Oud burgemeester Dordrecht*

Dhr. D.L. Berlijn *Oud commandant der strijdkrachten*

mr. Th.C. de Graaf, *burgemeester Nijmegen voormalig minister Koninkrijksrelaties*

mr. K.G. de Vries, *voormalig minister Binnenlandse Zaken en huidig lid Eerste Kamer*

dhr. W.I.I. van Beek, *voorzitter Vaste Kamercommissie NAAZ en oud voorzitter 2e kamerfractie VVD*

dhr. Pinedo, *Medisch directeur St.Elizabeth Hospital*

Prof. Jaime M. Saleh, *Bijzonder Hoogleraar Constitutioneel Koninkrijks-recht, oud-Gouverneur NA*

dhr. E. Eleonora, *Voorzitter Raad van Bestuur SGR Groep Curaçao*

Mevr. J. Juliët-Pablo, *Unidat Di Bario, Adviseur van de Minister*

Dhr. N. G. Krul

Dhr. P. Kooy

Postbus 3009 · 5203 DA 's-Hertogenbosch | Victorialaan 15 · 5213 JG 's-Hertogenbosch
tel. 073 751 1 713 | fax. 073 751 1 714 | E-mail: secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl
Internet: www.koninkrijkssamenwerking.nl | www.koninkrijkssamenwerking.com
Rabobank: 1349.34.024 | Handelsregister 32124937

STICHTING
KONINKRIJKS
SAMENWERKING

nog onduidelijkheid bestaat over het voorkomen van dubbele belasting. Voorlopig blijft de oude situatie bestaan. “Duidelijk is in ieder geval dat er geen belastingparadijzen zijn gecreëerd”, aldus Ferrier.

***

Bestuursleden:
mr. R. Luchtenveld,
voorzitter

dhr. P.C.M. Meijer,
vice-voorzitter

dhr. G. van den Tweel,
penningmeester

Ir. J.H.M. Lisman,
secretaris

dhr. R.A.D. van der Borch
tot Verwolde

drs. R.F. Pieternella

mr. drs. H.W.M. Heijman

mr. H.J. Keetell,
adviseur

dhr. T.W.A. Sterk,
Projectsecretaris

Raad van Advies:
dhr. R.J.G. Bandell,
Oud burgemeester Dordrecht

Dhr. D.L. Berlijn
Oud commandant der strijdkrachten

mr. Th.C. de Graaf,
burgemeester Nijmegen
voormalig minister Koninkrijksrelaties

mr. K.G. de Vries,
voormalig minister Binnenlandse Zaken en huidig lid Eerste Kamer

dhr. W.I.I. van Beek,
voorzitter Vaste Kamercommissie NAAZ en oud voorzitter 2e kamerfractie VVD

dhr. Pinedo,
Medisch directeur St.Elizabeth Hospital

Prof. Jaime M. Saleh,
Bijzonder Hoogleraar Constitutioneel Koninkrijks-recht, oud-Gouverneur NA

dhr. E. Eleonora,
Voorzitter Raad van Bestuur SGR Groep Curaçao

Mevr. J. Juliët-Pablo,
Unidat Di Bario,
Adviseur van de Minister

Dhr. N. G. Krul

Dhr. P. Kooy

Postbus 3009 · 5203 DA 's-Hertogenbosch | Victorialaan 15 · 5213 JG 's-Hertogenbosch
tel. 073 751 1 713 | fax. 073 751 1 714 | E-mail: secretariaat@koninkrijkssamenwerking.nl
Internet: www.koninkrijkssamenwerking.nl | www.koninkrijkssamenwerking.com
Rabobank: 1349.34.024 | Handelsregister 32124937